

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στην πρόταση Νόμου «για την κύρωση της υπ' αριθμ. 135 Διεθνούς Σύμβασης Έργασίας και της υπ' αριθμ. 143 Σύστασης «για την προστασία των αντιπροσώπων των εργαζομένων μέσα στην επιχείρηση και τις διευκολύνσεις, που πρέπει να τους παρέχονται».

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Τέσσερις μήνες μετά την απομάκρυνση της Δεξιάς από την κυβέρνηση της χώρας, οι εργαζόμενοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν οξύτερα προβλήματα στην άσκηση των συνδικαλιστικών τους δικαιωμάτων. Το απαράδεκτο κατά κανόνα εργασιολογικό καθεστώς που επικρατεί στα εργοστάσια και γενικά στους τόπους δουλειάς συμβαδίζει με τη συστηματική δίωξη της συνδικαλιστικής δραστηριότητας των εργαζομένων από την πλευρά της εργοδοσίας. Οι απολύσεις των συνδικαλιστών δεν έπαψαν να αποτελούν καθημερινό φαινόμενο. Η έλλειψη θεσμικού πλαισίου, που να προστατεύει τα και συνταγματικά κατοχυρωμένα συνδικαλιστικά δικαιώματα, είναι η βασική αιτία, που επιτρέπει τη δίωξη της συνδικαλιστικής δράσης και την άσυδοσία της εργοδοσίας.

Η σύμβαση 135 χρονολογείται από τον Ιούνιο του 1971, όταν και ψηφίστηκε στην 56η σύνοδο της Γενικής Διάσκεψης της Διεθνούς Οργάνωσης Έργασίας.

Η χουντική τότε κυβέρνηση αρνήθηκε την επικύρωσή της με το επιχειρήμα ότι δεν υπάρχουν στην Ελλάδα, οι θεσμοί, στους οποίους αναφέρεται η 135 ΔΣΕ και ότι η σύμβαση δεν έχει αντικείμενο για την πραγματικότητα της χώρας μας. Με τα ίδια επιχειρήματα αρνιόταν επίμονα την επικύρωσή της κι η κυβέρνηση της «Ν.Δ.». Έτσι, ο πρώην Υπουργός Έργασίας της «Ν.Δ.» κ. Λάσκαρης είχε δηλώσει επανειλημμένα ότι «η σύμβαση αυτή αναφέρεται στην προστασία θεσμών, που δεν υπάρχουν στην Ελλάδα» ενώ «ενδιαφέρθηκε» και για τη συνδικαλιστική ένότητα και ισχυρίστηκε ότι κάτι τέτοιο θα συνέβαλε στον κατακερματισμό του συνδικαλιστικού κινήματος.

Οι Ισχυρισμοί αυτοί, ασφαλώς, δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Η 135 ΔΣΕ ήταν μια αναγνώριση της δοσμένης πραγματικότητας σε πολλές χώρες και έκφραζε την αναγκαιότητα να αναγνωριστεί διεθνώς ένα υποφερτό καθεστώς, που πρέπει να υπάρχει για τους εργαζόμενους στους τόπους δουλειάς, για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους μέσα σ' αυτούς.

Η 135 ΔΣΕ, αναφέρεται σε διάφορων ειδών εκπροσωπήσεις των εργαζομένων, που «πρέπει να απολαμβάνουν αποτελεσματική προστασία από κάθε μέτρο, που θα μπορούσε να τους βλάψει, συμπεριλαμβανομένης και της απόλυσης» (άρθρο 1) και «να τους παρέχονται διευκολύνσεις μέσα στην επιχείρηση για να μπορούν να εκπληρώνουν αποτελεσματικά το έργο τους» (άρθρο 2).

Οι εκπρόσωποι, στους οποίους αναφέρεται η σύμβαση, καθορίζονται με σαφήνεια και είναι:

1. Οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι στους τόπους δουλειάς.
2. Τα μέλη των εργοστασιακών επιτροπών καθώς και κάθε άλλης επιτροπής στην επιχείρηση (π.χ. των διάφορων επιτροπών για την τήρηση των κανόνων υγιεινής, την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων κ.λπ.).

Οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι είναι τα μέλη των καθοδηγήσεων των συνδικαλιστικών παραρτημάτων στα εργοστάσια, οι συνδικαλιστικοί υπεύθυνοι στα διάφορα τμήματα του εργοστασίου. Οι εκπρόσωποι αυτοί είναι στις περισσότερες περιπτώσεις εκλεγμένοι από τα μέλη του συνδικάτου στις δοσμένες επιχειρήσεις.

Ο Ισχυρισμός ότι στη χώρα μας δεν υπάρχει κάτι αντίστοιχο με τους συνδικαλιστικούς εκπροσώπους άλλων καπιταλιστικών χωρών, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Στα εργοστάσια και τους τόπους δουλειάς της χώρας μας υπάρχουν, πέρα απ' τα μέλη των διοικήσεων των διαφόρων

σωματείων, και μια σειρά άλλα συνδικαλιστικά στελέχη που οι άρμοδιότητές τους στους τόπους δουλειάς μοιάζουν πολύ με εκείνες των συναδέλφων τους των άλλων χωρών.

Έτσι, για τα περισσότερα κλαδικά σωματεία υπάρχουν οι σωματειακές επιτροπές κατά εργοστάσιο, που όμως τα μέλη τους δεν κατοχυρώνονται, δεν έχουν επίσημη αναγνώριση, δεν προστατεύονται από την απόλυση και λειτουργούν συνήθως σε βοηθητικά όργανα της διοίκησης του σωματείου. Εάν τέτοια αναφέρονται και στα περισσότερα καταστατικά. Το ίδιο συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις και για σωματεία κατά επάγγελμα ή ειδικότητα.

Υπάρχουν, ακόμα, τα μέλη των διοικήσεων των εργοστασιακών σωματείων, που στην πλειοψηφία τους — εκτός από ορισμένα μέλη του προεδρείου — δεν έχουν νομική προστασία. Σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχουν επίσης υπεύθυνοι του σωματείου κατά τμήματα του εργοστασίου, που ούτε, βέβαια, προστατεύονται, αλλά ακόμα, πολλές φορές, ούτε και στα καταστατικά των σωματείων δεν συμπεριλαμβάνονται.

Έτσι, λοιπόν, ένας από τους θεσμούς στους οποίους αναφέρεται η 135 ΔΣΕ είναι σε μεγάλη έκταση υπαρκτός στην Ελλάδα.

Η ελληνική νομοθεσία αγνοεί αυτά τα συνδικαλιστικά όργανα στα εργοστάσια, γιατί δεν άρουν στα μονοπώλια, που για να εμποδίσουν τη συνδικαλιστική δράση στους τόπους δουλειάς κάνουν, ότι μπορούν για να τα απόδυναμώσουν, να τα περιορίσουν, όσο τους είναι δυνατό, να μην επιτρέψουν τη διάδοσή τους και την παραπέρα ανάπτυξή τους. Και προσπαθούν να το πετύχουν με τις τρομακτικές απολύσεις. Ο αντεργατικός νόμος 330/76 διευκολύνει την τακτική τους.

Έτσι, η νομική προστασία των συνδικαλιστών στα εργοστάσια και τις επιχειρήσεις της χώρας μας είναι, σε σχέση με άλλες καπιταλιστικές χώρες, ανύπαρκτη.

Για παράδειγμα, σ' ένα εργοστάσιο της ΟΔ Γερμανίας, της Γαλλίας ή της Ολλανδίας με 1.000 εργατοϋπάλληλους, απολαμβάνουν νομική προστασία από την απόλυση 40 περίπου συνδικαλιστές. Στη χώρα μας για το ίδιο μέγεθος, νομική προστασία απολαμβάνουν 0 - 4 συνδικαλιστές. Στην καλύτερη περίπτωση, δηλαδή, προστατεύονται νομικά τα 4 μέλη του προεδρείου του Δ.Σ. κάποιου εργοστασιακού σωματείου.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Και αυτοί οι νομικά προστατευόμενοι στις Ελληνικές επιχειρήσεις συνδικαλιστές, δεν έχουν την απαιτούμενη ελευθερία κινήσεων, δεν μπορούν να αναπτύξουν ανεμπόδιστα τη δραστηριότητά τους.

Ο ίδιος ο νόμος 330/76, που υποτίθεται ότι τους προστατεύει, προβλέπει παράλληλα βαρείες ποινές, έτσι που κι αυτή η λειψή κι ελάχιστη «προστασία» κατατάζει ουσιαστικά έμπαιγμός. Δίκες και καταδίκες συνδικαλιστών, από αυτούς ακριβώς που υποτίθεται πως προστατεύονται, έγιναν πολυάριθμες τα τελευταία χρόνια.

Δεν είναι, λοιπόν, καθόλου άσχετοι μ' αυτή την κατάσταση οι ύμνοι των πολυεθνικών μονοπωλίων για την τελειότητα της αντεργατικής νομοθεσίας στη χώρα μας.

Αλλά και ο δεύτερος θεσμός, στον οποίο αναφέρεται η 135 ΔΣΕ, οι εργοστασιακές επιτροπές, δεν είναι καθόλου ανύπαρκτος στη χώρα μας.

Οι εργοστασιακές επιτροπές είναι γνωστές στο εργατικό και συνδικαλιστικό κίνημα της χώρας μας σαν τα ενίδια όργανα πάλης των εργαζομένων στους τόπους δουλειάς. Αυτές οι επιτροπές είναι γνωστές στην ελληνική άρθρογραφία και βιβλιογραφία με διάφορα ονόματα. Έτσι, ταυτόσημοι είναι οι όροι εργοστασιακή επιτροπή, ομπριλιοεργοστασιακή επιτροπή, επιτροπή επιχείρησης, συμβούλιο προσωπικού, εργοστασιακό συμβούλιο.

Πάντα υπονοείται η εκλεγμένη εκπροσώπηση στο εργοστάσιο, την επιχείρηση ή τόπο δουλειάς από όλους τους εργαζάτες και υπάλληλους, συνδικαλισμένους και μη.

Στη χώρα μας εργοστασιακές επιτροπές υπήρχαν απ' τη δεκαετία του '30. Η εξέπλωσή τους και η ανάπτυξή τους γνώρισε το αποκορύφωμά της ιδιαίτερα τα μεταπολεμωτικά χρόνια 1945 - 46.

Στα προδικατορικά χρόνια, οι εργοστασιακές επιτροπές έπαιξαν θετικό ρόλο στις αγωνιστικές κινητοποιήσεις της εργατικής τάξης. Με την πολιτική αλλαγή του '74, εργοστασιακές επιτροπές άρχισαν να δημιουργούνται σε διάφορους χώρους. Αυτή η πορεία υπονομεύτηκε με την ψήφιση του Ν. 330/76. Με τον καθορισμό της γνωστής διαδικασίας για την κήρυξη άπεργίας, που θεωρείται νόμιμη, μόνο όταν αποφασίζεται από τη Γ.Σ. των μελών νόμιμου σωματείου, τέθηκε υπό διωγμό η εργοστασιακή επιτροπή. Άλλα παρά την άπεργοπαστική ταχτική και πρακτική, παρά τις άπαγορεύσεις και τους διωγμούς, έξακολουθούν να δημιουργούνται σε πολλά εργοστάσια τέτοιες επιτροπές. Η δουλιά τους, ώστόσο, είναι πολύ δύσκολη, γιατί τα μέλη τους ζούν κάτω από τη συνεχή άπειλή της άπόλυσης.

Αυτές οι επιτροπές σαν όργανα πάλης όλων των εργαζομένων και τα συνδικαλιστικά όργανα στους τόπους δουλιάς άποτελούν μία πραγματικότητα που έπιβάλλεται ή κυβέρνηση να νομιμοποιήσει και να κατοχυρώσει.

Η κύρωση της 135 ΔΣΕ άποτελεί γενικό αίτημα της εργατικής τάξης της πατρίδας μας, που ή υλοποίησή του θα συμβάλει σημαντικά στην ένίσχυση του συνδικαλιστικού κινήματος. Γι' αυτό και είσηγούμαστε στη Βουλή την έπιψήφιση της πρότασης νόμου που καταθέτουμε.

Άθήνα, 19 Φλεβάρη 1982

Οί Βουλευτές

Ν. Καλούδης, Ά. Άμπατιέλος, Δ. Μαυροδόγλου, Δ. Σαχίνης, Αϊμ. Ύψηλάντη, Μ. Δαμανάκη

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Για την κύρωση της υπ' αριθμ. 135 Διεθνούς Σύμβασης Έργασίας και της υπ' αριθμ. 143 Σύστασης «Για την προστασία των αντιπροσώπων των εργαζομένων μέσα στην έπιχείρηση και τις διευκολύνσεις που πρέπει να τους παρέχονται».

Άρθρο 1:

Κυρώνονται και έχουν την ισχύ που όρίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος ή υπ' αριθμ. 135 Διεθνής Σύμβαση και ή υπ' αριθμ. 143 Σύσταση «Για την προστασία των αντιπροσώπων των εργαζομένων μέσα στην έπιχείρηση και τις διευκολύνσεις που πρέπει να τους παρέχονται», που ψηφίστηκαν στη Γενεύη το 1971 από τη Διεθνή Συνδιάσκεψη Έργασίας στην 56η σύνοδο της και που το κείμενό τους σε πρωτότυπο στην Άγγλική γλώσσα και σε μετάφραση στην Έλληνική έχει ως εξής :

INTERNATIONAL LABOUR CONFERENCE CONVENTION 135.

Convention concerning protection and Facilities to be afforded to Workers' representatives in the Undertaking.

The General Conference of the International Labour Organisation.

Having been convened at Geneva by the Governing Body of the International Labour Office, and having met in its Fifty-sixth Session on 2 June 1971, and

Noting the terms of the Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949, which provides for protection of workers against acts of anti-union discrimination in respect of their employment. and

Considering that it is desirable to supplement these terms with respect to workers' representatives, and

Having decided upon the adoption of certain proposals with regard to protection and facilities afforded to workers' representatives in the undertaking, which is the fifth item on the agenda of the session, and

Having determined that these proposals shall take the form of an international Convention, adopts this twenty-third day of June of the year one thousand nine hundred and seventy-one the following Convention, which may be cited as the Workers' Representatives Convention, 1971 :

Article 1

Workers' representatives in the undertaking shall enjoy effective protection against any act prejudicial to them, including dismissal, based on their status, or activities as a workers' representative or on union membership or participation in union activities, in so far as they act in conformity with existing laws or collective agreements or other jointly agreed arrangements.

Article 2

1. Such facilities in the undertaking shall be afforded to workers' representatives as may be appropriate in order to enable them to carry out their functions promptly and efficiently.

2. In this connection account shall be taken of the characteristics of the industrial relations system of the country and the needs, size and capabilities of the undertaking concerned.

3. The granting of such facilities shall not impair the efficient operation of the undertaking concerned.

Article 3

For the purpose of this Convention the term «workers' representatives» means persons who are recognised as such under national law or practice, whether they are—

(a) trade union representatives, namely, representatives designated or elected by trade unions or by the members of such unions; or

(b) elected representatives, namely, representatives who are freely elected by the workers of the undertaking in accordance with provisions of national laws or regulations or of collective agreements and whose functions do not include activities which are recognised as the exclusive prerogative of trade unions in the country concerned.

Article 11

The Director-General of the International Labour Office shall communicate to the Secretary-General of the United Nations for registration in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations full particulars of all ratifications and acts of denunciation registered by him in accordance with the provisions of the preceding Articles.

Article 12

At such times as it may consider necessary the Governing Body of the International Labour Office shall present to the General Conference a report on the working of this Convention and shall examine the desirability of placing on the agenda of the Conference the question of its revision in whole or in part.

Article 13

1. Should the Conference adopt a new Convention revising this Convention in whole or in part, then, unless the new Convention otherwise provides—

(a) the ratification by a Member of the new revising Convention shall ipso jure involve the immediate denunciation of this Convention, notwithstanding the